

Το τρελοκομείο της κρίσης

“Η πολιτική λιτότητας απειλεί την Ελλάδα με εμφύλιο”

“Η Ελλάδα θα είχε χρεοκοπήσει χωρίς τα μέτρα σωτηρίας. Όλες οι εναλλακτικές λύσεις είναι φριχτές αλλά η λιγότερο φριχτή είναι να βγει η χώρα από την ευρωζώνη, ακόμα και αν αυτό σκοτώσει τις Ελληνικές τράπεζες”.

Η παραπάνω δήλωση ανήκει στον γερμανό οικονομολόγο και πρόεδρο του “έγκυρου” ινστιτούτου IFO του Μονάχου Χανς-Βέρνερ Σιν. Την έκανε το περασμένο Σαββατοκύριακο σε ένα οικονομικό φόρουμ στο Κόμο της Ιταλίας μπροστά σε εκατοντάδες οικονομολόγους, τραπεζίτες, δημοσιογράφους και επιχειρηματίες. Η δήλωση ανάγκασε τον ίδιο τον Ζαν Κλοντ Τρισέ, τον διοικητή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας να απαντήσει. Η έξοδος της Ελλάδας από το Ευρώ και η επιστροφή στη δραχμή, είπε, θα ήταν “η χειρότερη δυνατή επιλογή”. Αυτό που ξέχασε να πει ήταν για ποιούς θα ήταν η χειρότερη επιλογή. Για τους εργαζόμενους, τους φτωχούς, τους απλούς ανθρώπους; Ή για τους τραπεζίτες, τους εφοπλιστές, τους βιομήχανους και τους κερδοσκόπους;

Όχι ότι ο Χανς-Βέρνερ Σιν νοιάζεται για τους απλούς ανθρώπους. Πριν από μερικούς μήνες ξέσπασε σάλος στην Γερμανία από μια δήλωσή του με την οποία χαρακτήριζε τους μανάτζερ “αποδιοπομπαίους τράγους” της σημερινής κρίσης. Την περασμένη δεκαετία ο Σιν ήταν ένας από τους βασικούς θεωρητικούς απολογητές (αν όχι πρωτεργάτες) της Ατζέντα 2010, της επίθεσης της κυβέρνησης του Σρέντερ ενάντια στα εργατικά εισοδήματα και δι-

καίωματα.

Αυτό του φοβάται ο Σιν είναι η κοινωνική αναταραχή. “Η πολιτική της αναγκαστικής ‘εσωτερικής υποτίμησης’, του αποπληθωρισμού και της βαθιάς ύφεσης κινδυνεύει να οδηγήσει την Ελλάδα στα πρόθυρα του εμφυλίου πολέμου”. Η ελληνική κοινωνία, υποστηρίζει, παρά το κύμα των απεργιών και της βίας στους δρόμους, συγκράτησε την συνοχή της. Η ανεργία, όμως, ανεβαίνει με μεγάλη ταχύτητα και η “πολιτική κόπωση” από αυτού του είδους την πολιτική λιτότητας κατά κανόνα εκφράζεται τον δεύτερο χρόνο της εφαρμογής της.

Η εκτίμηση του Σιν είναι ότι η κρίση θα χει-

ροτερεύσει πολύ ακόμα στην Ελλάδα. “Αυτή τη στιγμή ζούμε τη δεύτερη ελληνική κρίση” είπε. Το 2013-14, ακόμα και αν η Ελλάδα καταφέρει να εναρμονιστεί με όλες τις επιταγές της Τρόικα το δημόσιο χρέος θα φτάσει στο 150% του ΑΕΠ. Πολλοί οικονομολόγοι, συνεχίζει, υποπεύονται ότι τα μέτρα έχουν σαν στόχο να βοηθήσουν τους τραπεζίτες του βορρά παρά την ίδια την Ελλάδα.

Και του νότου, θα συμπληρώναμε εμείς. Με πρώτους και κύριους τους “δικούς” μας τραπεζίτες που κερδοσκοπούν δεκαετίες τώρα σε βάρος του δημοσίου.

Σωτήρης Κοντογιάννης

Ο “άυλος καπιταλισμός” και η μάχη της ποτάσας

Θυμάται κανείς τον Τόμας Φρίντμαν και “Το Λέξους και η Ελία” το βιβλίο του που τόσο είχαν επαινέσει οι κάθε λογής θιασώτες του νεοφιλελευθερισμού; Εκείνες τις εποχές που η παγκόσμια οικονομία ζούσε ακόμα στη σκιά των πυραμίδων της κερδοσκοπίας της “νέας τεχνολογίας”, του χρηματιστηρίου και της αγοράς της γης ανθούσαν οι θεωρίες του “άυλου καπιταλισμού” -ενός καπιταλισμού όπου η παραγωγή υλικών αγαθών θα ήταν λίγο-πολύ αυτόματη και αδιάφορη και όπου η απασχόληση, τα κέρδη και η ανάπτυξη θα προέρχονταν κύρια από την παραγωγή της πληροφορίας, των ιδεών και της γνώσης. Ακόμα και κομμάτια της αριστεράς είχαν “τσιμπήσει” σε αυτές τις θεωρίες -τόσο μεγάλη ήταν η προπαγάνδα αυτής της “νέας εποχής”. Ο καιρός όμως έχει γυρίσματα.

Αυτές τις μέρες έχει ξεσπάσει ένας ιδιότυπος οικονομικός πόλεμος ανάμεσα στην Βρετανία και την Αυστραλία από την μια και την Κίνα από την άλλη. Το αντικείμενο δεν είναι κάποια “ιδέα” αλλά ο έλεγχος ενός πανάρχαιου υλικού -της ποτάσας. Η ποτάσα, το επίσημο όνομά της είναι υδροξείδιο του καλίου, είναι ένα από τα σημαντικότερα υλικά για την παρασκευή λιπασμάτων. Τα μεγαλύτερα γνωστά κοιτάσματα -η ποτάσα παράγεται από άλατα καλίου που εξορύσσονται από τα βάθη της γης- βρίσκονται στον Καναδά. Η канаδική Potash Corporation, μια αρχικά τοπική δημόσια επιχείρηση που έχει μετατραπεί τώρα σε μια από τις δυναμικότερες πολυεθνικές, είναι σήμερα ο μεγαλύτερος παραγωγός ποτάσας στον κόσμο ενώ ταυτόχρονα ελέγχει ένα μεγάλο κομμάτι της παραγωγής και της αγοράς αζώτου και των φωσφορικών αλάτων -των άλλων δυο βασικών συστατικών των λιπασμάτων.

Εξαγορά

Τον περασμένο Αύγουστο η Potash Corporation, που είναι εισηγμένη στα χρηματιστήρια του Τορόντο και της Νέας Υόρκης, δέχτηκε “επίθεση” εξαγοράς από την Αυστραλο-Βρετανική BHP Billiton, την μεγαλύτερη εξορυκτική εταιρία του κόσμου. Η BHP Billiton ανακοίνωσε την πρόθεσή της να διαθέσει 39 δισεκατομμύρια δολάρια με στόχο να αγοράσει μετοχές της Potash Corporation και να πάρει, χωρίς την συγκατάθεση της σημερινής διοίκησης, τον έλεγχο της εταιρίας στα χέρια της. Λίγες μέρες μετά την BHP Billiton άλλη μια μεγάλη εταιρία, η κινεζική κρατική Sinochem ανακοίνωσε την δική της πρόθεση “εχθρικής εξαγοράς” της Potash Corporation.

Η BHP Billiton έχει αρχίσει να χτίζει το δικό της ορυχείο ποτάσας στον Καναδά, αλλά χρειάζεται ακόμα χρόνια για να το ολοκληρώσει. Οι τιμές της ποτάσας, όμως δεν μπορούν να περιμένουν: η κρίση των τροφίμων, που χτύπησε άγρια τις φτωχές χώρες πριν από μερικά χρόνια, ετοιμάζεται να επιστρέψει ακόμα δρυσίτερη -πράγμα που θα μεταφραστεί σε κέρδη δισεκατομμυρίων για τις πολυεθνικές που θα καταφέρουν να ελέγξουν τον κύκλο της παραγωγής.

Η ποτάσα έχει πάρει το όνομά της, λόγω του παραδοσιακού τρόπου παραγωγής της, από την ολλανδική λέξη Potaschen που σημαίνει “σταχτη στον πάτο του καζανιού”. Αντί για ανύψωση στην σφαίρα των ιδεών ο σύγχρονος καπιταλισμός “βυθίζεται” ξανά στα παραδοσιακά υλικά του 18ου και του 19ου αιώνα. Γιατί παρά τους μύθους για “νέο καπιταλισμό” το σύστημα εξακολουθεί να στηρίζεται στην παραγωγή υλικών αγαθών και τα κέρδη στην εκμετάλλευση και τον ιδρώτα των εργατών.

Το γεγονός ότι η ποτάσα γίνεται σήμερα αντικείμενο κερδοσκοπίας δεν θα πρέπει να εκπλήσσει κανέναν: ποιός ξέρει, ο “άυλος” καπιταλισμός μπορεί κάποια μέρα να “ανακαλύψει” ξανά την μαγία της τουλίπας -μια άλλη ξεχασμένη ολλανδική παράδοση.

Με δικαστική απόφαση

Πέντε χρόνια θα χρειαστεί να περιμένουν οι εργαζόμενοι στο δημόσιο που θα συνταξιοδοτηθούν μέσα στους επόμενους μήνες για να εισπράξουν το εφάπαξ. Όπως έλεγε ο διευθυντής του Ταμείου Πρόνοιας η ουρά αναμονής θα φτάσει στις 37.000 στα τέλη του χρόνου (Ελευθεροτυπία 4.9.2010). Το Ταμείο, όμως, είναι σε θέση “να δώσει έως 7.000 εφάπαξ το χρόνο”. Με έναν απλό υπολογισμό αυτό σημαίνει ότι θα το πάρουν στα τέλη του 2015.

Ενας από τους βασικούς παράγοντες που έχουν φτάσει τα ταμεία σε αυτή την κατάσταση είναι η κλοπή των εισφορών. Και ένας από τους πρωτεργάτες αυτού του εγκλήματος είναι, ποιοί άλλοι, οι δικαστικοί! Οι δικαστικοί εντάχθηκαν στο ταμείο των δημοσίων υπαλλήλων και εισπράτουν παχυλά εφάπαξ και παχυλές συντάξεις -που υπολογίζονται, όπως και οι μισθοί τους με βάση την βουλευτική αποζημίωση και όχι το εννιάμισθολόγιο- χωρίς να καταβάλουν σχεδόν ούτε ένα Ευρώ για συνδρομή στο ταμείο.

Και όχι μόνο αυτό: το εφάπαξ το εισέπραξαν αναδρομικά και οι ήδη συνταξιοδοτημένοι δικαστικοί. Ακόμα χειρότερα, κάθε φορά που αναπροσαρμόζεται η βουλευτική αποζημίωση, οι συνταξιούχοι δικαστικοί λαμβάνουν συμπληρωματικό εφάπαξ. Ακόμα και η Ελευθεροτυπία αναγκάστηκε να μιλήσει για “κλοπή”.

Ποιός πήρε αυτές τις προκλητικές αποφάσεις; Μα τα δικαστήρια φυσικά...

Οι φιλάνθρωποι

Πρόσκληση σε δείπνο στο Πεκίνο έστειλαν ο Μπιλ Γκέιτς και ο Γουόρεν Μπάφετ, οι δυο διάσημοι “φιλάνθρωποι” πολυεκατομμυριούχοι σε μια σειρά από μεγάλα επιχειρηματικά ονόματα της Κίνας. Ανάμεσα στους προσκεκλημένους ήταν ο Γουάνγκ Τσουανφού, ο επικεφαλής της κινεζικής αυτοκινητοβιομηχανίας BYD, ο Ζιάνγκ Ξιν, το αφεντικό της Σόχο, μιας από τις μεγαλύτερες κατασκευαστικές εταιρίες της Κίνας και πολλοί άλλοι διάσημοι και μη μεγιστάνες της Κίνας.

Οι περισσότεροι, όμως, από τους υψηλούς προσκεκλημένους επέστρεψαν ευγενικά την πρόσκληση. Η αιτία: όπως παραδέχτηκε προφορικά ο ίδιος ο εκπρόσωπος του “φιλάνθρωπικού” ιδρύματος “Μπιλ και Μελίνα Γκέιτς” “ένας μικρός αριθμός ανθρώπων δεν αποδέχτηκε την πρόσκληση, ενώ πολλοί από τους προσκεκλημένους τηλεφώνησαν για να μάθουν αν θα τους ζητούσαν να δηλώσουν κάποια δωρεά στη διάρκεια του δείπνου”. Ε, όχι και να τους στοιχίσει το δείπνο μια περιουσία!

Ο Γουάνγκ Τσουανφού ήταν την περασμένη χρονιά στην κορυφή της λίστας Χουρούν, του καταλόγου με τους πλουσιότερους ανθρώπους της Κίνας. Η περιουσία του υπολογίζεται ότι ξεπερνάει τα 5 δισεκατομμύρια δολάρια. Ο Γκέιτς, αντίθετα, έπεσε φέτος στη δεύτερη θέση της λίστας Φορμπετ -του καταλόγου με τους πλουσιότερους ανθρώπους του πλανήτη. Η περιουσία του: μόλις 53 δισεκατομμύρια δολάρια, 500 εκατομμύρια κάτω από τον Κάρλος Σλιμ, τον Μεξικό μεγαιστάνα των τηλεπικοινωνιών. Ο Γουόρεν Μπάφετ βρίσκεται, με 47 δισεκατομμύρια, στην τρίτη θέση.

“Ο Μπιλ Γκέιτς και ο Γουόρεν Μπάφετ είναι ινδάλματα για τους επιχειρηματίες στην Κίνα” έτρεξε να δηλώσει ο Ρούπερτ Χούτζγουερφ, ο εκδότης της λίστας Χουρούν. “Η παρουσία τους εδώ ενδέχεται να πυροδοτήσει την φιλανθρωπία στην Κίνα”. Προς το παρόν, πάντως, το μόνο που μοιάζει να πυροδοτεί είναι την τσιγκουνιά. Αλλά και για αυτό είχε την εξήγησή του ο Χούτζγουερφ:

“Υπάρχει η καχυποψία ότι πολλές από τις δωρεές δεν είναι καθαρή φιλανθρωπία, αλλά εξαγορά επιρροής από πλούσιους επιχειρηματίες...” δήλωσε. Σωστά. Οι Κινέζοι πολυεκατομμυριούχοι θα “έτρεχαν” αν επρόκειτο, πραγματικά, για “καθαρή φιλανθρωπία”.

Εξήγηση; Ή μάλλον έμμεση προτροπή προς τους επιχειρηματίες της Κίνας να αρπάξουν την ευκαιρία. “Καμιά σχέση με καθαρή φιλανθρωπία, κύριοι!” ήθελε να πει. “Για βρόμικη εξαγορά επιρροής πρόκειται. Ε, και αν δώσετε και ένα ξεροκόμματο στο δείπνο, θα το πάρετε πίσω με το παραπάνω. Πώς νομίζετε ότι έκαναν όλα αυτά τα δισεκατομμύρια τα ινδάλματα; Με τον ιδρώτα τους;”